

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 28.3.2019 r.
COM(2019) 157 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

**w sprawie postępów akcesyjnych państw członkowskich w odniesieniu do
Międzynarodowej konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej o wymaganiach
w zakresie wykształcenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht dla załóg statków
rybackich zgodnie z art. 2 decyzji Rady (UE) 2015/799**

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

w sprawie postępów akcesyjnych państw członkowskich w odniesieniu do Międzynarodowej konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej o wymaganiach w zakresie wykształcenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht dla załóg statków rybackich zgodnie z art. 2 decyzji Rady (UE) 2015/799

1. Wprowadzenie

W decyzji Rady (UE) 2015/799 z dnia 18 maja 2015 r.¹ upoważniono państwa członkowskie do zostania stronami, w interesie Unii Europejskiej, Międzynarodowej konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) o wymaganiach w zakresie wykształcenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht dla załóg statków rybackich (konwencja STCW-F zwana dalej „konwencją”), którą przyjęto dnia 7 lipca 1995 r. i która weszła w życie dnia 29 września 2012 r. Wszystkie państwa członkowskie UE są członkami IMO.

Konwencja ta wnosi istotny wkład nie tylko w ochronę rybaków, ale również w osiągnięcie bezpieczniejszej międzynarodowej żeglugi morskiej. Konwencja wspiera bezpieczeństwo życia i mienia na morzu, a tym samym przyczynia się również do ochrony środowiska morskiego. Biorąc pod uwagę, że połowy na morzu to jedno z najbardziej ryzykownych zajęć oraz że na otwartym morzu statki rybackie i członkowie ich załóg stają w obliczu takich samych zagrożeń i czynników ryzyka jak komercyjne statki morskie, odpowiednie szkolenie i kwalifikacje stanowią jeden z podstawowych środków służących zmniejszeniu liczby wypadków i przyczynieniu się do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony załogi na statku oraz bezpieczeństwa morskiego.

Ponadto konwencja STCW-F ma również istotne znaczenie dla swobodnego przepływu pracowników. Dzięki możliwości pracy na statkach rybackich wszystkich państw członkowskich będących stronami konwencji STCW-F rybacy będą mogli stać się bardziej mobilni. W związku z tym harmonizacja ich kwalifikacji za pośrednictwem wprowadzenia wspólnego minimalnego poziomu szkolenia załóg statków rybackich nie tylko zwiększy bezpieczeństwo na morzu, ale także doprowadzi do dalszego ułatwienia swobodnego przepływu pracowników. Proces ten przyczyni się do zapewnienia równych szans w UE oraz w odniesieniu do państw trzecich.

Obecnie pracownicy statków rybackich nie są objęci ochroną w takim samym zakresie, jak marynarze w sektorze żeglugi morskiej, który podlega postanowieniom niemal identycznej Międzynarodowej konwencji IMO o wymaganiach w zakresie wykształcenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht (konwencji STCW). Podczas gdy 164 umawiające się państwa z całego świata, w tym 28 państw członkowskich UE, ratyfikowały

¹ Decyzja Rady (UE) 2015/799 z dnia 18 maja 2015 r. upoważniająca państwa członkowskie do zostania stronami, w interesie Unii Europejskiej, Międzynarodowej konwencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej o wymaganiach w zakresie wykształcenia, wydawania świadectw oraz pełnienia wacht dla załóg statków rybackich (Dz.U. L 127 z 22.5.2015, s. 20).

konwencję STCW, która została wdrożona do prawa Unii dyrektywami 2008/106/WE, 2009/16/WE i 2012/35/WE²; konwencję STCW-F ratyfikowało 26 umawiających się państw z całego świata, z których zaledwie dziewięć stanowią państwa członkowskie UE.

Z tych względów unijni partnerzy społeczni w sektorze rybołówstwa morskiego³ w ramach sektorowego dialogu społecznego w rybołówstwie morskim wielokrotnie podkreślali znaczenie wdrożenia konwencji międzynarodowych dotyczących bezpieczeństwa i warunków pracy na statkach rybackich i zwrócili się do państw członkowskich i UE z prośbą o podjęcie odpowiednich działań.

Instytucje Unii również wykazały swoje zaangażowanie w tym zakresie w ramach unijnej inicjatywy zarządzania oceanami⁴. Zarówno Rada w konkluzjach z dnia 4 kwietnia 2017 r.⁵, jak i Parlament Europejski w rezolucji z dnia 16 stycznia 2018 r.⁶ wzywają do promowania równych warunków na rynku pracy na morzu i zapewnienia sprawiedliwego traktowania dzięki skutecznemu stosowaniu odpowiednich konwencji międzynarodowych i ustanowieniu zharmonizowanych ram socjalnych dotyczących działalności morskiej na wodach UE.

W świetle powyższych rozważań wzywa się wszystkie państwa członkowskie, które mają statki rybackie pływające pod swoją banderą, porty przyjmujące morskie statki rybackie objęte zakresem stosowania konwencji STCW-F lub instytucje prowadzące szkolenia dla załóg statków rybackich do zostania stronami konwencji. Ponadto należy zachęcać państwa trzecie do przystąpienia do konwencji STCW-F w celu promowania bezpieczeństwa i warunków pracy na statkach rybackich oraz dążenia do zapewnienia równych szans na szczeblu globalnym.

2. Podstawa prawna

W decyzji Rady (UE) 2015/799 upoważniono państwa członkowskie UE do zostania stronami konwencji STCW-F. Udzielenie przez UE upoważnienia było konieczne, ponieważ rozdział I załącznika do konwencji wchodzi w zakres wyłącznej kompetencji Unii, jeśli chodzi o przepisy unijne dotyczące uznawania kwalifikacji zawodowych określonych kategorii członków załóg statków rybackich. Rozdział ten ma również wpływ na postanowienia traktatowe, zwłaszcza art. 100 ust. 2 TFUE, i na prawo wtórne Unii, a zwłaszcza dyrektywę

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/106/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie minimalnego poziomu wyszkolenia marynarzy (wersja przekształcona), (Dz.U. L 323 z 3.12.2008, s. 33); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu (Dz.U. L 131 z 28.5.2009, s. 57); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/35/UE z dnia 21 listopada 2012 r. dotycząca zmiany dyrektywy 2008/106/WE w sprawie minimalnego poziomu wyszkolenia marynarzy (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 78).

³ Generalna Konfederacja Spółdzielni Rolniczych przy Unii Europejskiej (COGECA), Europejska Federacja Pracowników Transportu i Stowarzyszenie Krajowych Organizacji Przedsiębiorstw w Sektorze Rybołówstwa (Europêche).

⁴ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, „Międzynarodowe zarządzanie oceanami – program działań na rzecz przyszłości oceanów”, JOIN(2016) 49 final z dnia 10 listopada 2016 r.

⁵ Konkluzje Rady z dnia 4 kwietnia 2017 r. „Międzynarodowe zarządzanie oceanami: plan w sprawie przyszłości naszych oceanów” (8029/17).

⁶ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie międzynarodowego zarządzania oceanami – programu działań na rzecz przyszłości oceanów w kontekście celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030 (2017/2055(INI)).

2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁷, w zakresie, w jakim dotyczy obywateli Unii, którzy posiadają odpowiednie świadectwa wydane przez państwo członkowskie lub przez państwo trzecie.

W decyzji Rady (UE) 2015/799 nie tylko upoważniono państwa członkowskie UE do ratyfikowania konwencji STCW-F, ale również zachęcono je, aby to uczyniły. Ważne jest, aby wszystkie państwa członkowskie UE ratyfikowały konwencję w celu stworzenia równych szans i uniknięcia konfliktu między prawem międzynarodowym a prawem Unii.

W tym zakresie oraz w celu monitorowania postępów, jakie państwa członkowskie osiągnęły w procesie ratyfikacji konwencji, w art. 2 decyzji Rady (UE) 2015/799 zobowiązano Komisję do przedłożenia Radzie niniejszego sprawozdania z postępów akcesyjnych.

3. Źródło informacji na potrzeby niniejszego sprawozdania

W dniu 16 marca 2018 r. Komisja wystosowała do państw członkowskich pismo z prośbą o wyjaśnienie ich zamiarów dotyczących ratyfikowania konwencji STCW-F. Po otrzymaniu jedynie czterech odpowiedzi Komisja wysłała do Stałych Przedstawicielstw tych państw członkowskich, które nie udzieliły odpowiedzi, dwa monity. Ostatecznie odpowiedzi udzieliło łącznie 20 państw członkowskich. Spośród ośmiu państw członkowskich, które nie udzieliły jeszcze odpowiedzi, trzy ratyfikowały już konwencję. Przebieg procesu ratyfikacji konwencji w państwach członkowskich sprawdzono na stronie internetowej IMO.

4. Aktualna sytuacja dotycząca konwencji STCW-F: ratyfikacja przez państwa członkowskie

Konwencję STCW-F ratyfikowało dziewięć państw członkowskich (**Belgia, Dania, Łotwa, Litwa, Niderlandy, Polska, Portugalia, Rumunia i Hiszpania**) z wszystkich 26 umawiających się państw⁸ z całego świata.

Jeżeli chodzi o pozostałe 19 państw członkowskich, zgromadzono następujące informacje:

Sześć państw członkowskich podejmuje działania zmierzające do ratyfikacji: **Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Szwecja i Zjednoczone Królestwo**. W swoich odpowiedziach Grecja i Szwecja odniosły się do trwających prac nad rewizją obecnej konwencji.

⁷ Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22).

⁸ Belgia, Kanada, Republika Konga, Dania, Islandia, Kiribati, Łotwa, Litwa, Mauretania, Maroko, Namibia, Nauru, Niderlandy, Nowa Zelandia, Norwegia, Palau, Polska, Portugalia, Rumunia, Rosja, Saint Lucia, Sierra Leone, Republika Południowej Afryki, Hiszpania, Syria, Ukraina.

Cztery państwa członkowskie nie uważają ratyfikacji konwencji STCW-F za konieczną z uwagi na sytuację swojej floty. **Estonia** poinformowała Komisję, że stosuje wymogi w zakresie wydawania świadectw zawarte w konwencji STCW wobec załóg statków rybackich służących na pokładach statków rybackich, których długość przekracza 24 m. Estonia nie zamierza podejmować kroków prowadzących do ratyfikacji konwencji STCW-F z uwagi na niewielki rozmiar jej sektora rybołówstwa i ograniczoną liczbę (łącznie 24) statków o długości przekraczającej 24 m. **Finlandia** nie rozpoczęła procesu ratyfikacji konwencji STCW-F, ponieważ twierdzi, że pod fińską banderą pływa wyłącznie kilka statków rybackich, które byłyby objęte zakresem stosowania tej konwencji. **Słowenia** twierdzi, że konwencja STCW-F nie jest konieczna, ponieważ długość wszystkich statków ze słoweńskiej floty rybackiej jest mniejsza niż 24 m, a moc ich silników jest mniejsza niż 750 kW. **Bulgaria** twierdzi natomiast, że nie ma statków, do których konwencja miałaby zastosowanie.

Grupa czterech państw śródlądowych – **Austria, Republika Czeska, Węgry i Luksemburg** – poinformowała Komisję, że nie będzie ratyfikować konwencji, ponieważ nie posiada statków rybackich, portów rybackich ani instytucji prowadzących szkolenia dla załóg pracujących na statkach rybackich.

Ponadto następujące państwa członkowskie, które nie ratyfikowały konwencji STCW-F, nie udzieliły odpowiedzi na wezwanie do udzielenia informacji: **Chorwacja, Cypr, Włochy, Malta i Słowacja**.

5. Wniosek

Ratyfikacja i wdrożenie konwencji międzynarodowych takich jak konwencja STCW-F mają ogromne znaczenie dla poprawy sytuacji załóg pracujących na statkach rybackich, zmniejszenia liczby i ciężkości wypadków w miejscu pracy oraz promowania równych szans dla unijnego sektora rybołówstwa zarówno w Unii, jak i poza jej granicami.

Ponadto ratyfikacja tej konwencji ułatwi również swobodny przepływ pracowników między państwami członkowskimi, ponieważ na jej mocy powstanie oparty na normach międzynarodowych minimalny poziom szkolenia załóg statków rybackich.

Komisja zauważa, że nie wszystkie państwa członkowskie, które mają statki rybackie pływające pod swoją banderą, porty przyjmujące morskie statki rybackie objęte zakresem stosowania konwencji STCW-F lub instytucje prowadzące szkolenia dla załóg statków rybackich ratyfikowały konwencję lub planują ją ratyfikować.

Komisja zwraca uwagę w szczególności na fakt, że niektóre państwa członkowskie nie planują ratyfikować konwencji STCW-F, ponieważ twierdzą, że nie mają statków objętych zakresem jej stosowania lub mają wyłącznie niewielką flotę statków rybackich, których długość przekracza 24 m lub moc silnika przekracza 750 kW. Konwencja STCW-F zawiera jednak istotne przepisy,

które mają zastosowanie do wszystkich statków rybackich, niezależnie od ich długości lub mocy ich silnika, takie jak przepis dotyczący podstawowego wyszkolenia w zakresie bezpieczeństwa (rozdział III, правило 1) i przepisy dotyczące pełnienia wacht (rozdział IV, правило 1). Ponadto w decyzji Rady (UE) 2015/799 wezwano do zostania stronami konwencji również państwa członkowskie, które mają porty przyjmujące morskie statki rybackie objęte zakresem stosowania konwencji STCW-F lub instytucje prowadzące szkolenia dla załóg statków rybackich.

Zachęca się państwa członkowskie do wypełnienia zobowiązań i zakończenia procedur ratyfikacyjnych oraz do udzielenia Komisji wsparcia w zakresie jej pracy na rzecz promowania bezpieczeństwa na statkach i na morzu. Ratyfikacja konwencji STCW-F przez wszystkie zainteresowane państwa członkowskie pozwoli ustanowić spójne i zaktualizowane ramy międzynarodowe oraz promować równe szanse dla statków pływających pod unijną banderą i ich załóg na terytorium UE i poza jej granicami.

Komisja wzywa Radę do wzięcia pod uwagę niniejszego sprawozdania z postępów.